

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Projekt ERICA

Moduł 6: Interwencje w sytuacji rozpoznania przemocy wobec dziecka

Interwencje: cele i zadania

Cele:

- Umiejętność rozpoznawania potrzeby interwencji i dostosowania jej do sytuacji
- Nabycie pewności w pracy z rodzinami, trening interwencji

Zadania:

- Zapoznanie się z różnymi interwencjami w sytuacji przemocy wobec dzieci poprzez odgrywanie ról
- Rozwinięcie umiejętności komunikacyjnych w pracy z dziećmi i ich rodzinami

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Kluczowe kwestie

- **Zbierz, jak najwięcej informacji o sytuacji dziecka.**
- **Stwórz dokumentację, w której opiszesz wszystkie zdobyte informacje.**
- **Poszukaj wsparcia specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie**

Podstawowe rady

Twórz dokumentację

Zapisz wszystko, co podejrzewasz, najlepiej z datą i godziną

W ten sposób nie zapomnisz o niczym i jesteś mniej narażony/a na nieprawdziwe informacje.

Jest to szczególnie ważne w przypadku poważnych zarzutów.

Zaangażuj zespół

Jeśli to możliwe, omów swoje podejrzenia w zespole i/lub z przełożonym.

Dowiedz się, czy inni członkowie zespołu również zauważyli to, co przyciągnęło Twoją uwagę.

Możesz poprosić innych członków zespołu, aby systematycznie obserwowali dziecko.

Skontaktuj się ze specjalistą

Jeśli obawiasz się, że zostaniesz oskarżony o znieważenie, najpierw skontaktuj się z poradnią rodzinną lub odpowiednią instytucją. Na podstawie uzyskanych od Ciebie informacji, specjaliści ocenią sytuację i doradzą jak postępować dalej.

Lepiej zgłosić daną sytuację, nawet jeśli nie jest się do końca pewnym, niż nic nie zrobić. Specjaliści będą chcieli się od Ciebie dowiedzieć co dokładnie się stało, co zaobserwowałeś i co podejrzewasz. Dlatego Twoje notatki są ważne.

Co zrobić kiedy dziecko zgłasza, że doświadcza przemocy?

- Powiedz dziecku, że dobrze, że o tym mówi
- Uświadom mu, że to nie jego wina
- Nie konfrontuj go ze sprawcą
- Wyjaśnij dziecku, co teraz zrobisz, żeby zadbać o jego bezpieczeństwo

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

INTERWENCJA W SYTUACJI PODEJRZENIA PRZEMOCY WOBEC DZIECKA W RODZINIE— Procedura Niebieskie Karty

<http://www.swiatproblemow.pl/dziecko-w-procedurze-niebieskie-karty/>

<http://niebieskalinia.info/index.php/zadania-sluzb/424-wzory-dokumentow-do-pobrania>

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Władza rodzicielska

Zgodnie z Kodeksem Rodzinnym i Opiekuńczym, władza rodzicielska obejmuje ogół praw i obowiązków rodziców wobec dziecka, służących do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowywania dziecka **z poszanowaniem jego godności i praw, dla dobra społeczeństwa, odpowiednio do jego uzdolnień.**

Aby rodzice mogli wykonywać tak rozumianą władzę rodzicielską, prawo wyposaża ich w prawo reprezentowania dziecka przy czynnościach prawnych i faktycznych oraz przed sądami i organami państwowymi i samorządowymi, czyli w stosunkach zewnętrznych. **W przypadku, gdy rodzicom nie przysługuje władza rodzicielska sąd rodzinny ustanawia dla dziecka opiekuna prawnego.** (Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich, właściwy ze względu na miejsce pobytu dziecka).

Aspekty prawne - KK

KK. Art. 96[1] Osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych.

Art 207 KK. § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzone własne życie, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Aspekty prawne - obowiązek zgłoszenia

Zgodnie z art. 304 k.p.k. **Każdy obywatel ma społeczny obowiązek zawiadomić o popełnieniu przestępstwa, a instytucje państwowe i samorządowe mają obowiązek prawny.** Brak wypełnienia tego obowiązku w przypadku zobowiązania prawnego skutkować może odpowiedzialnością karną za jego niedopełnienie.

zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny, powinny niezwłocznie zawiadomić o tym Policję lub prokuratora.

Aspekty prawne - KK

KK. Art. 96[1] Osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych.

Art 207 KK. § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzone własne życie, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Aspekty prawne - obowiązek zgłoszenia

Zgodnie z art. 304 k.p.k. **Każdy obywatel ma społeczny obowiązek zawiadomić o popełnieniu przestępstwa, a instytucje państwowe i samorządowe mają obowiązek prawny.** Brak wypełnienia tego obowiązku w przypadku zobowiązania prawnego skutkować może odpowiedzialnością karną za jego niedopełnienie.

zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny, powinny niezwłocznie zawiadomić o tym Policję lub prokuratora.

Rozmowa z dzieckiem (1/2)

- Podejdź do dziecka. Zasygnalizuj swoją gotowość do rozmowy, kiedy tylko zechce.
- Zachęcaj dziecko do mówienia, jednak nie naciskaj.
- Szanuj ograniczenia dziecka i daj mu tyle czasu, ile potrzebuje.
- Używaj jasnego i dostosowanego do wieku dziecka języka. Spróbuj się postawić w jego sytuacji.
- Świadomie reaguj na sygnały. Nie pozostawiaj wypowiedzi dziecka bez komentarza.

Rozmowa z dzieckiem (2/2)

- Uważaj, aby nie okazywać takich emocji, jak złość, wstręt, lęk
- Zapewnij dziecku poczucie bezpieczeństwa, wierząc mu i zapewniając je, że nie jest winne ani odpowiedzialne za przemoc, która się wydarzyła.
- Spróbuj pokazać dziecku, że nie jest samo, że inne osoby w jego wieku doświadczają podobnych rzeczy.
- Wspieraj zasoby dziecka. Doceń, że znalazło w sobie odwagę i powiedziało o swoim problemie.
- Wyjaśnij dziecku, w jaki sposób mu pomożesz, jakie podejmiesz działania.

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Podsumowanie: Rozmowa z dzieckiem

- Bądź na równi z dzieckiem/nastolatkiem
- Słuchaj aktywnie
- **Pozwól dziecku mówić**
- Podsumowuj wypowiedzi dziecka
- Zachowaj neutralność, nie oceniaj

Przydatne rodzaje pytań

- → **Pytania otwarte:**
“Co widziałaś?” – “Co się wtedy stało?”
- → **Pytania doprecyzowujące** (kiedy, gdzie, kto co...):
“Którego to było dnia?” – „Gdzie byłeś?” – „Kto tam był?”
- → **Pytania wyboru:**
“Gdzie to było – w Twoim pokoju czy w salonie?”
- → **Pytania tak lub nie:**
“Czy Twoja matka coś powiedziała?”

Przydatne rodzaje pytań

- → **“Gdyby”, porównania**
“Wydaje mi się, że jeśli...”
- → **“Co jeśli?”**
“Co by się stało, gdybyś z kimś porozmawiał?”

Studia przypadków

1. Dziecko w wieku przedszkolnym (4 lata) (*przemoc fizyczna, zaniedbanie*)
2. Dziecko w wieku szkolnym (8 lat) (*przemoc seksualna, zaniedbanie fizyczne i emocjonalne*)
3. Dziecko we wczesnym okresie adolescencji (12 lat) (*przemoc fizyczna, agresywne zachowanie*)
4. Nastolatek (17 lat) (*wiele form przemocy, samookaleczanie się, nadużywanie substancji psychoaktywnych*)

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Praca zespołowa w małych grupach cz. 1 (3-4 osoby)

- Zapoznaj się z jednym przypadkiem i omów odpowiednie interwencje
- Porozmawiaj o tym z resztą grupy. Ustalcie wspólnie plan pomocy dziecku.

Podstawowe umiejętności komunikacyjne

- *Znajdź spokojne i bezpieczne miejsce*
- *Postawa: empatia, szacunek, uznanie drugiej osoby*
- *Zadawaj precyzyjne pytania*
- *Zachęcaj do rozmowy, ale szanuj osobiste granice*
- *Wyjaśnij co zrobisz, a czego nie (np. zadzwonisz na policję)*
- *Zaoferuj wsparcie innym specjalistom*
- *Bądź przygotowany na wiele różnych emocji (poczucie winy, wstydu, złości, itp.)*
- *W razie potrzeby skorzystaj ze wsparcia kolegów lub innych osób*

Bezpieczeństwo przede wszystkim – dla obu stron!

Praca zespołowa w małych grupach cz. 2 (3 osoby)

- "Odgrywanie" rozmowy z dzieckiem z wykorzystaniem omówionych studiów przypadków i planów pomocy

Podział na role:

- 1 osoba- specjalista prowadzący rozmowę interweniującą
- 2 osoba wciela się w dziecko/ojca/matkę/opiekuna,
- 3 osoba obserwuje, a następnie przekazuje informacje zwrotne

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

Strategie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami w pracy zawodowej

- Omówcie w grupie sytuacje trudne, z którymi się spotykacie w pracy. Wspólnie przedyskutujcie możliwe rozwiązania tych sytuacji
- Omówcie sposoby radzenia sobie z własnymi negatywnymi uczuciami lub myślami, zwłaszcza z poczuciem bezradności i złości, gdy rodziny odmawiają współpracy albo jeśli decyzje innych instytucji nie są zgodne z oczekiwaniami

Sytuacja pandemii

- *Znajdź i przećwicz nowe sposoby kontaktu (telefon, komunikator, wiadomości głosowe, czat wideo)*
- *Znajdź “kody” (np. emotikony), które dzieci mogą wysyłać jeśli potrzebują wsparcia lub są w niebezpieczeństwie*
- *Stwórz kreatywne rozwiązania dla bezpiecznych zajęć w czasie dystansu społecznego*
- *Zaprezentuj umiejętności radzenia sobie ze stresem*

Funded by the Rights, Equality and
Citizenship Programme (REC) of
the European Union

"Praca naukowa opublikowana w ramach projektu międzynarodowego współfinansowanego ze środków programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pn. "PMW" w latach 2019-2021; umowa nr 5186/GRANT KE/2021/2"